

31.5.2011

Käsitteltävä tässä kokouksessa

6

24.5.2011 pöydälle pantu asia

LAUSUNTO TALOUSARVIOALOITTEESTA YKSITYISISSÄ
PALVELUTALOISSA ASUVIEN HOITO- JA HOIVAPALVELUJEN
PALVELUSETELIKOKEILUKSI

Terke 2011-455

TJA

Terveyslautakunta päättäneenä antaa talousarvioaloitteesta seuraavan esittelijän ehdotuksen mukaisen lausunnon:

”Terveyskeskuksessa on meneillään palvelusetelien pilottihankkeet suun terveydenhuollossa, kaupunginsairaalan endoskopiatoiminnassa ja psykiatrian psykoterapiatoiminnassa. Lisäksi palveluseteli on käytössä entiseen tapaan kotihoidon kotisiivouksessa ja rintamaveteraanien avokuntoutuksessa. Vuoden 2012 talousarvioesityksessä on varauduttu näiden palvelusetelitoimintojen jatkamiseen, mutta ei uusien palvelusetelikoikeilujen käynnistämiseen.

Kotihoitoon on perustettu vuoden 2011 aikana uusia vakansseja, joiden myötä palvelut lisääntyvät. Työvoimatilanne on hyvä ja vakanssien täyttöaste on tällä hetkellä terveyskeskuksen korkein (93 %). Kotihoitoon voidaan ottaa kaikki sen palveluja tarvitsevat asiakkaat. Tällä hetkellä omassa toiminnassa sellaisia palvelujen tuotanto-ongelmia, joiden vuoksi palvelusetelien käyttöönotto olisi tarpeen eikä terveyslautakunta kannata esitettyä palvelusetelikoikeilua. Ehdotettu palvelusetelitoiminta edellyttäisi myös lisämäärärahoja, joita terveyskeskukselle ei talousarvioehdotuksen 2012 mukaan ole tulossa, koska kustannustaso on säilytettävä vuoden 2011 tasossa.

Terveyslautakunta pitää kuitenkin tärkeänä, että yksityisen palvelutuottajan valinneiden ikäihmisten tilanteeseen kiinnitetään huomiota. Helsingissä yksityisiä palvelutaloja, hoivakoteja ja senioritaloja on noin 100 ja niissä yhteensä noin 5 500 asuntoa tai hoitopaikkaa. Yksityiseen taloon siirrytään omasta aloitteesta ja asumisen kustannukset maksetaan itse. Asukas on verrattavissa kotona asuvaan kaupunkilaiseen ja on oikeutettu samoihin palveluihin, myös kotihoitoon.

Mikäli asukkaalla on sosiaaliviraston hoitotasoratkaisu ympärivuorokautiseen hoivaan palvelutalossa ja hän valitsee sosiaaliviraston hyväksymän yksityisen tuottajan, hän voi saada sosiaalivirastolta palvelusetelin hoivan kustannusten kattamiseen (ei

31.5.2011

Käsitteltävä tässä kokouksessa

asumiseen tai ruokaan). Palvelusetelin käyttäjiä on tällä hetkellä 200.

Yksityiset palvelutuottajat valitsevat asiakkaansa itse. Terveyslautakunta toteaa, että yksityisten palvelutalojen, hoivakotien ja senioritalojen tulisi asukasvalinnassa etukäteen varmistaa ratkaisun taloudellinen realistisuus ja lisäpalvelut tulisi hinnoitella siten, että niiden hankkiminen on asukkaille mahdollista. Näin voidaan välttää aloitteessa mainittu yksityisten palvelujen ylikapasiteetti ja asukkaiden turhautuminen.

Terveyslautakunta toteaa vielä, että jos yksityisessä palvelutalossa asuva tulee kotihoidon piiriin eikä kotihoidon ostamiseen jää varoja, henkilö saa ”nollamaksupäätöksen” eli ei maksa kotihoidosta mitään. Hän ei siis hyötyisi aloitteessa ehdotettavasta palvelusetelistä, koska ei pystyisi maksamaan sen omavastuuosuutta.

Lopuksi terveyslautakunta toteaa, että kotihoidon palvelumaksuista ja palvelusetelillä hankittavista maksuista ei voi hakea kotitalousvähennystä. Sitä voi hakea yksityiseltä hankituista palveluista. Mikäli yksityisessä palvelutalossa asuvalla on varoja hoiva- ja hoitopalvelujen ostamiseen ja palvelujen tarve on kohtalaista tai vähäistä, saattavat ne tulla hänelle edullisimmaksi yksityiseltä palvelutuottajalta ostettuina kotitalousvähennyksen turvin.

Terveysvaikutusten arviointi

Yksityisen palvelutalon, hoivakodin tai senioritalon asumismuodokseen valinneet ikäihmiset lienevät suurelta osin keskimääräistä hyvätuloisempia. Heillä on samat oikeudet terveystaloihin kuin muillakin kansalaisilla. Terveystalouden ja toimintakyvyn heikkeneminen saattaa muuttaa heidän elämäntilannettaan ratkaisevasti ja esimerkiksi ulkopuolisen avun tarve voi lisääntyä suuresti. Näillä tilanteilla on usein myös taloudellisia vaikutuksia, jotka tulee ennakoida siten, että perustoimeentulo ja palvelujen saanti eivät vaarannu. Kaupungin tulee varmistaa, että ikäihmisen valitseman asumismuodon kustannusrakenteen ja palvelutarjonnan sekä kunnallisten palvelujen muodostama kokonaisuus turvaa asianmukaiset palvelut ja yhdenvertaisen ja oikeudenmukaisen kohtelun koko ikäryhmälle.”

Pöytäkirjanote kaupunginhallitukselle.

Lisätiedot:

Nuutinen Hanna-Leena, erityissuunnittelija, puhelin 310 42662

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarekatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504

31.5.2011

Käsittävä tässä kokouksessa

Esittelijä Seija Muurinen ja 10 muuta valtuutettua ovat tehneet alla olevan talousarvioaloitteen määrärahan varaamiseksi yksityisissä palvelutaloissa asuvien palvelusetelikokeiluun. Aloitteesta on pyydetty terveyslautakunnan lausunto kaupunginhallitukselle 26.5.2011 mennessä. Lausunto on pyydetty myös sosiaalivirastolta.

”Yksityisessä palvelutaloissa tai senioritaloissa (jotka eivät ole kaupungin ostopalvelua) on ikäihmisille tarjolla asuntoja, jotka rinnastetaan ns. normaalissa asuntokannassa oleviin yksityisasuntoihin, ja joihin iäkkäät ihmiset voivat omasta aloitteestaan hakeutua. Monissa yksityisissä palvelutaloissa on maksua vastaan tarjolla erilaisia palveluja, myös hoiva- ja hoitopalveluja.

Helsingiläisellä ikäihmisellä on oikeus saada kaupungin järjestämää kotihoitoa myös yksityiseen palvelutaloon, mikäli hänellä on todettu kaupungin työntekijöiden toimesta kotihoitoon oikeuttava palvelutarve. Kaupungin tuottaman kotihoidon asiakasmaksut on porrastettu tulojen mukaan, mutta yksityisten palvelutalojen tuottamasta vastaavasta palvelusta asukas maksaa luonnollisesti koko palvelun hinnan.

Yksityisten palvelutalojen asukkaille, joilla ei ole mahdollisuutta ostaa talon tuottamia palveluja, tilanne on turhauttava. Asukkaat joutuvat turvautumaan talon ulkopuolelta tuotettavaan kaupungin kotihoidon palveluun, vaikka palvelutarjontaa olisi myös talon sisällä. Tällaisella toimintamallilla tuhlataan olemassa olevia resursseja, eikä malli edistä nykyisin tavoiteltavaa asiakkaiden valinnanvapautta.

Kaupungin kotihoidolla on tulevana vuosina ja vuosikymmeninä suuri haaste palvelujen järjestämisessä, koska iäkkäiden ihmisten määrä ja samalla palvelutarve kasvavat vuosi vuodelta. Henkilöstöä on jo nyt ajoittain ollut vaikea saada lisää samassa suhteessa kuin palveluja tarvitsevien ikäihmisten määrä on kasvanut. Sikäli olisi järkevää hyödyntää kaupungin tuottaman palvelun rinnalla jo olemassa olevia yksityisten palvelutalojen hoiva- ja hoitopalveluja.

Esitän, että meneillään olevan sosiaali- ja terveystoimen palvelusetelipilotin jatkoksi palveluseteliä kokeillaan rajatusti hoiva- ja hoitopalvelujen hankintaan joissakin yksityisissä palvelutaloissa, joissa on tarjolla kaupungin kotihoidon palveluja vastaavia palveluja. Tällöin omasta aloitteestaan yksityisiin palvelutaloihin hakeutuneille asukkaille tarjotaan kaupungin tuottaman kotihoitopalvelun vaihtoehdoksi palveluseteleitä hoiva- ja hoitopalveluiden hankkimiseksi. Setelin

31.5.2011

Käsiteltävä tässä kokouksessa

voisivat saada ne asukkaat, joilla on todettu kotihoidon tarve kaupungin työntekijöiden toimesta.”

Postiosoite

PL 6000
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
terveyskeskus@hel.fi

Käyntiosoite

Siltasaarencatu 13
Helsinki 53
<http://www.hel.fi/terveyskeskus>

Puhelin

+358 9 310 5015

Faksi

+358 9 310 42504